

InDret

Accidents d'esquí: guia de jurisprudència

Segona edició

Albert Lamarca i Marquès

Facultat de Dret

Universitat Pompeu Fabra

Working Paper núm: 194

Barcelona, gener de 2004

www.indret.com

Sumari

1. Introducció: l'esquí un esport de risc
2. Xocs amb edificacions i pals de senyalització
3. Accidents causats per l'ús dels remuntadors mecànics
4. Topades amb d'altres esquiadors
5. Caigudes d'esquiadors tots sols
6. Els plets penals
7. L'assegurança de responsabilitat civil
8. Taula de jurisprudència

1. Introducció: l'esquí un esport de risc

Les darreres dues dècades del segle XX han estat les de la popularització de l'esquí. Complerts quasi bé cent anys de l'inici de la seva pràctica a Catalunya, l'any 1908 als Rasos de Peguera, l'esquí ha esdevingut un esport popular: es calcula que a Catalunya hi ha al voltant d'un milió d'aficionats als esports de neu, segons l'Associació Catalana d'Estacions d'Esquí i Activitats de Muntanya ([ACEM](#)).

L'esquí va passar a ser un nou esport de masses a la segona meitat dels anys vuitanta i, al tombant del segle, importants canvis tecnològics i de pràctica s'han produït a les pistes, a l'ensens d'un canvi de tarannà de l'esquiador tradicional: l'esquí ha deixat d'estar definitivament lligat a l'alpinisme o l'excursionisme.

Qualsevol esquiador amatent pot haver copsat els canvis que s'han produït a les estacions d'esquí en els darrers anys i la seva repercussió en l'àmbit dels accidents. D'aquests canvis cal destacar-ne dos de força rellevants.

En primer lloc, l'esquí alpí ja no és el principal protagonista a la neu ni ho és de la mateixa manera: l'actitud de l'esquiador ha canviat i amb ell també la tecnologia dels esquís que, com en el cas dels carving, són molt més ràpids i potencialment més perillosos. A les altres variants tradicionals dels esports d'hivern, com ara l'esquí de fons, l'esquí de muntanya o el telemark, s'hi ha afegit recentment la pràctica de l'snowboard o surf de neu, paral·lelament l'ús dels trineus de principiants ha minvat força a les pistes d'esquí.

L'snowboard ha augmentat el risc d'un accident a les pistes: la capacitat de frenada i de reacció per evitar el xoc amb d'altres esquiadors és molt més reduïda amb el surf i, a més, l'snowboard implica una evolució diferent per les pistes, sovint en conflicte amb la dels esquiadors tradicionals.

En segon lloc, les pistes d'esquí s'han vist envaïdes per una munió de pals de ferro a cada revolt: els canons de neu, un element que potencia la quantitat i la qualitat de la neu a les pistes però també el perill d'una topada amb greus conseqüències.

Per contra, cal tenir en compte que cada cop es més habitual la pràctica de l'esquí amb casc i la contractació d'una assegurança amb la compra del forfait per un import de 2 €, per bé que limitada a la cobertura de 6.000 € per responsabilitat civil.

La *Guia Cívica de l'esquiador*, publicada per l'[ACEM](#), i que es basa en les *Deu Regles de conducta* de la Federació Internacional d'Esquí ([FIS](#)), posa de relleu el risc que comporta la pràctica esportiva de l'esquí i la necessitat d'extremar les mesures de precaució amb els altres esquiadors i ajustar-ne la pràctica a les pròpies habilitats. L'esquí és considerat com una pràctica esportiva perillosa i que comporta un risc per ella mateixa que ha d'assumir l'esquiador.

Les notícies aparegudes als mitjans en les darreres temporades sobre les morts a les pistes, així com de la gravetat de les lesions patides, han creat una certa alarma social i ha tingut la seva

repercussió en els tribunals de justícia. Conscients d'aquesta realitat, el passat 11 de juliol de 2003, les estacions d'esquí espanyoles associades a [ATUDEM](#) han aprovat un nou [Reglament de Funcionament de les Estacions d'Esquí](#), que reflecteix el canvi en la pràctica i dels accidents que es produeixen a les pistes. El Reglament de l'ATUDEM insisteix en el risc que assumeix l'esquiador i en la seva responsabilitat pels accidents causats per una actuació negligent, és a dir, quan esquia per sobre de la seva perícia.

Article 6

1. L'usuari que accedeix a una Estació d'Esquí assumeix que es tracta d'un esport la pràctica del qual comporta riscos, que poden incrementar-se en funció de diversos factors, com les condicions meteorològiques, la neu, el nivell tècnic i grau de cansament de l'usuari, el comportament dels altres usuaris, el material fet servir, etc.

2. L'estació no té mitjans per controlar el nivell tècnic dels usuaris, de manera que aquests seran els únics responsables de les conseqüències derivades de l'elecció d'un descens inadequat pel seu nivell.

Des de l'any 1996, el Tribunal Suprem s'ha pronunciat en cinc ocasions en plets de responsabilitat civil derivats d'accidents relacionats amb la pràctica de l'esquí. En la primera edició d'aquesta guia ressenyàvem vint-i-quatre sentències civils d'Audiències Provincials, a les que n'afegim catorze de noves en aquesta segona edició. També incorporem ara l'anàlisi de nou sentències penals. Com proposàvem per a la primera edició, la jurisprudència civil sobre accidents d'esquí, presidida pel principi d'assumpció del risc, es pot ordenar en quatre constel·lacions de casos ben definides:

- 1) Xocs amb edificacions i pals de senyalització.
- 2) Accidents causats per l'ús dels remuntadors mecànics.
- 3) Topades amb d'altres esquiadors.
- 4) Caigudes d'esquiadors tots sols.

En aquesta segona edició incloem una nova sentència, respectivament, als dos primers tipus d'accidents i quatre per a cadascun dels dos darrers. Pel que fa al resultat dels plets, en la primera edició, dels vint-i-quatre casos civils, només en onze s'estimava la demanda. De les catorze noves sentències, en canvi, la condemna als demandats a indemnitzar els actors es dona en deu casos mentre que només en quatre es desestima la demanda. En aquesta nova guia d'InDret destaca també el tractament que es fa de l'assegurança en els accidents d'esquí i les condemnes en plets penals.

2. Xocs amb edificacions i pals de senyalització

Pel que fa als primers casos de la classificació proposada, la topada acostuma a ser amb els pals que separen pistes, n'indiquen el nom o tanquen zones no esquiabls, a més també hi ha cops amb casetes de serveis que són prop de les pistes. Els tribunals exigeixen a les entitats que exploten les estacions que prenguin mesures per evitar les lesions que poden generar les topades

amb aquests elements artificialment introduïts a la muntanya, però també exigeixen un comportament diligent a l'esquiador, que necessàriament assumeix el risc de les lesions que pot patir en perdre el control dels esquís, tant per una fatalitat com per poca perícia o bé per un comportament negligent o temerari.

Quan no s'han adoptat les mesures de protecció esmentades els tribunals han entès majoritàriament que hi ha hagut negligència de l'estació d'esquí. De tota manera, cal tenir en compte que també hi pot concórrer culpa de la víctima, que en alguns casos pot arribar a ser exclusiva si esquiava de manera imprudent en una zona de debutants o en una cruïlla de pistes. Amb tot, la jurisprudència també ha entès que les pistes no poden ser un àmbit estanc on no hi hagi cap font de perill.

En el cas resolt pel Tribunal Suprem, 1a, en sentència de 26.6.2001, l'actor patí importants lesions en xocar contra una **caseta de ventilació** prop de les pistes d'esquí a La Molina. El TS va convalidar les sentències d'instància que apreciaren negligència de l'estació en no haver adoptat mesures per reduir el perill d'una topada i les seves conseqüències. Malgrat considerar que la caseta sense protecció suposava la creació d'una addicional font de risc, el TS va entendre que era correcte haver apreciat la concurrència de culpa de la víctima en un 30%, atès que baixava a gran velocitat per una pista de debutants.

En canvi, el mateix TS, 1a, en sentència de 18.3.1999, va absoldre l'estació d'esquí de Candanchú, convalidant les sentències absolutòries d'instància, per la mort d'una persona en topat amb una **caseta de transformadors** sense cap mena de protecció. La dona lliscava per la neu, fora de les pistes d'esquí, amb un plàstic. El TS considerà aquí encertat entendre que hi hagué culpa exclusiva de la víctima ateses les particulars circumstàncies del cas: no practicava l'esquí, la caseta era fora de les pistes i va ser advertida del perill que corria amb la seva activitat.

Pel que fa a accidents causats amb **pals de senyalització**, el Tribunal Suprem s'hi ha pronunciat en dues ocasions desestimant en tots dos casos la demanda.

En la sentència de 27.4.1998, el TS, 1a, convalidà les coincidents d'instància que apreciaren culpa exclusiva de la víctima en la topada de l'actor amb el pal d'una xarxa o tanca que separava la pista d'un barranc, a l'estació d'Astún, quan intentava impedir el xoc amb un nen. Pel TS el perjudicat esquiava massa ràpid en una pista per principiants i calia reduir la velocitat per evitar accidents clarament previsibles. El TS, 1a, en sentència de 20.3.1996, tampoc no condemnà l'estació de Sierra Nevada, confirmant el criteri de l'AP de Granada i en contra del JPI, per les lesions que va patir l'actor com a conseqüència de la topada amb un pal de senyalització a les pistes.

En l'àmbit de les Audiències Provincials, han estat majoria les sentències que han condemnat les estacions d'esquí a indemnitzar els actors pels danys patits en les topades amb pals no prou protegits.

Així ha passat en el cas resolt per la sentència de l'AP de Lleida de 18.4.2002, en què es va condemnar a l'estació Baqueira Beret a indemnitzar l'actor amb 7.061,89 € pels danys patits en el xoc amb un pal poc visible, a l'hora del tancament de les pistes. Segons l'Audiència calia que l'estació hagués extremat la precaució en aquest moment de la tarda en què hi ha un excés d'esquiadors a la part final de les pistes. També l'AP d'Ourense, en sentència de 29.10.2001, condemnà l'estació d'esquí de Manzaneda a

indemnitzar l'actora per les lesions patides com a conseqüència del xoc amb un pal de ferro que falcava una xarxa posada per impedir les caigudes per un barranc.

En dues ocasions, però, les Audiències Provincials han apreciat culpa concurrent de la víctima. Així ha passat en la sentència de 1.3.2000 de l'AP de Granada que estimà culpa concurrent de la víctima en un 50%, i en aquesta proporció reduí la quantia de la indemnització sol·licitada pel xoc amb un pal que era al marge d'un pista. També l'AP de Girona, en sentència de 2.12.1999, va apreciar culpa concurrent de la víctima en el 50% en el xoc patit contra el pal que falcava una xarxa, en la mesura que aquesta sí que era tova mentre que el pal no ho era. La culpa concurrent de la víctima s'entén que deriva de l'assumpció del risc de topades amb elements naturals i artificials i de la necessitat de controlar la pròpia evolució per les pistes d'esquí.

L'AP d'Osca, en sentència de 26.9.2001, condemnà també a l'estació Astún, i la seva companyia asseguradora, a indemnitzar l'actora pels danys patits en caure en un *half-pipe* per snowboards que era al mig de la pista amb senyalització molt deficient.

En un sentit contrari, però, es pronuncià l'AP d'Osca, en sentència de 6.11.2001, que absolgué l'estació d'esquí de Cerler dels danys patits per la topada de l'actora amb un pal de senyalització d'una pista. Segons l'Audiència, la més mínima diligència imposa a l'esquiador d'evitar aquestes topades i si es produeixen cal entendre que deriven de l'assumpció del risc de la víctima per la pràctica de l'esquí. El magistrat ponent de la sentència de l'AP d'Osca (Sr. Gonzalo Gutiérrez Celma), que és l'audiència espanyola de la que consten més sentències sobre accidents d'esquí als repertoris jurisprudencials, aprofità per recordar la doctrina de la Sala en el sentit que no es pot exigir de l'estació que tots els recorreguts hagin d'estar:

“[A]colchadamente vallados y protegidos en todos los puntos o lugares naturales y en las construcciones o instalaciones sin excepción, de forma tal que las protecciones estuvieran en condiciones de amortiguar absolutamente cualquier golpe o caída, si así se exigiera (...) se llegaría al absurdo, imposible de realizar en amplias extensiones, de envolver en plástico la montaña, teniendo que construir por toda la superficie esquiable auténticos túneles de redes, vallas, colchonetas y otros medios de protección por donde discurrir quienes practican este deporte, que es un deporte de riesgo en el que también cuentan la belleza del paisaje y de la propia montaña que, en las pistas, al menos durante toda la temporada de invierno, quedaría completamente camuflada entre plásticos, colchonetas y redes tensas y resistentes de gran altura, con sus mástiles de sustentación, capaces de seguir dando protección por muy espesa que fuera la capa de nieve (...) La montaña no puede ni debe convertirse en una especie de parque de atracciones de plástico blindado contra cualquier caída posible. Los riesgos de una caída se suponen asumidos por quien decide practicar y disfrutar de un deporte de riesgo” (FJ 2n).

Per últim, i amb encertats criteris d'imputació objectiva, l'AP de Granada, en sentència de 6.3.2002, confirmà la del JPI de Granada que desestimà la demanda de condemna a l'estació de Sierra Nevada a indemnitzar amb 1.507.039,87 € a l'actor per les greus lesions medul·lars sofertes en impactar contra un pal de senyalització. Per l'Audiència les lesions es produïren al marge de la protecció que tingués el pal, que l'actor posava en qüestió, i sí pel fet que el cos de l'esquiador rotà al voltant de la balisa com a conseqüència del moviment giratori dels seus esquís, amb un efecte anomenat de "llàtig". L'Audiència considerà que l'impacte es produí per la pèrdua de control esquiant que era imputable a l'alta velocitat a què baixava l'esquiador.

L'efecte preventiu d'aquesta jurisprudència sobre responsabilitat civil és evident: en els darrers anys hom ha pogut constatar la proliferació de proteccions toves sobre pals, canons de neu i construccions que són a les pistes. A més, xarxes toves han substituït tanques metàl·liques o de fusta i els cartells advertint "perill" o "només esquiadors experts" són per tot a les pistes.

3. Accidents causats per l'ús dels remuntadors mecànics

En segon lloc, els accidents es produeixen també per l'ús dels remuntadors mecànics que permeten l'accés a les pistes. En tres ocasions es demanava indemnització per les lesions patides en baixar o pujar d'un telecadira, amb l'al·legació que la manca de neu, amb l'alternativa col·locació de palla o d'una estora lliscant a les plataformes de sortida i d'arribada, havien propiciat l'accident. En un quart cas el dany es produí en caure l'actora del telesquí. En darrer terme, una cinquena sentència resolgué el cas de les lesions patides per topar un esquiador amb un altre que també baixava del telecadira.

En els tres primers casos, tant el TS com les Audiències Provincials han desestimat la demanda del perjudicat pels danys causats per l'ús d'un **telecadira**. Així, en la sentència de 21.11.1996, i en relació a la caiguda en pujar al telecadira a l'estació de Formigal, el TS, d'acord amb el JPI i l'AP, entengué que l'actor havia de mantenir l'equilibri i el control de la situació, i més veient que en lloc de neu hi havia palla, fet que no incrementa el risc d'un accident. De la mateixa manera passà en el cas resolt per l'AP de Barcelona, en sentència de 27.7.1999, amb absolució de la companyia asseguradora de l'estació Soldeu, que fou l'única demandada. En el cas, l'actor no aconseguí provar la negligència de l'estació en els danys patits pels cops rebuts per un telecadira en baixar-ne, amb al·legació de poca neu i de palla a la plataforma de sortida. Igualment passà en el cas resolt per la sentència de l'AP d'Osca de 16.9.1998: l'actora va caure en pujar al telecadira a Cerler, on hi havia una catifa lliscant en lloc de neu a la plataforma de pujada. L'Audiència va tenir aquí molt en compte, per absoldre l'estació, els 35 anys d'experiència de l'actora com a esquiadora.

En cap d'aquests tres casos ressenyats es demostra que l'estat de les instal·lacions fos la causa de la caiguda que va generar les lesions, el que pressuposa, al seu torn, una fatalitat o la manca de perícia de l'esquiador. En el cas resolt per la sentència de l'AP de Cantàbria de 10.12.1997, en canvi, l'esquiadora caigué d'un **telesquí** amb tanta mala fortuna que perdé l'equilibri sense poder aturar-se, atès que hi havia neu dura o glaçada, i anà a topar amb unes roques. L'Audiència considerà que l'estació havia d'haver adoptat mesures de seguretat per evitar aquests accidents ja que la neu era de qualitat dura i el telesquí de fort pendent.

Per últim, cal pensar que l'accident, i consegüent lesió, també es pot causar per baixar incorrectament d'un remuntador mecànic. Així va passar en el cas resolt per la sentència de 2.4.2003 de l'AP de Barcelona, en què es condemnà solidàriament el demandat i la seva asseguradora a pagar 96.773 € pels danys que patí l'actor en col·lidir amb els esquís del demandat en baixar tots dos del telecadira a l'estació de Baqueira Beret.

4. Topades amb d'altres esquiadors

Un dels supòsits d'accident més freqüent a les pistes és el de la topada entre dos o més esquiadors. La jurisprudència assenyala aquí dues màximes amb claredat: l'esquiador assumeix el risc d'una topada fortuïta amb d'altres esquiadors i cal que la persona que practica l'esquí, per evitar accidents, ajusti la seva velocitat a la pròpia perícia i a les condicions de la pista.

L'esmentada regla jurisprudencial de cura és molt clara quan l'esquiador que pateix els danys és el que baixava: les regles de prudència imposen prestar atenció als esquiadors que són més avall. Així, en el cas resolt per l'AP d'Oscà, en sentència de 5.4.2001, l'actora va topar amb *pisters* de l'estació de Candanchú que condicionaven les pistes. Per l'AP l'actora havia de prendre mesures per evitar la topada amb els que són a baix i controlar la seva evolució a les pistes. Amb el mateix criteri, l'AP de Cantàbria, en sentència de 22.1.2003, condemnà l'esquiador que baixava a indemnitzar amb 40.946,16 € l'esquiador que era a la part inferior de la pista i que va envestir causant-li lesions.

Amb tot, d'aquesta jurisprudència destaca el fet que, de vegades, només es demanda pels danys en topades amb d'altres esquiadors a les estacions d'esquí i a les seves companyies asseguradores i no a l'esquiador que va causar l'accident.

Quan les demandes només s'adrecen contra l'estació d'esquí o la seva asseguradora, la jurisprudència les ha desestimat pels danys causats a l'actor per un altre esquiador no demandat. Així passà en el cas resolt per la sentència de 8.7.1999 de l'AP d'Oscà. Tot i que un esquiador va envestir l'actor, aquest només va accionar contra l'estació de Candanchú i les seves asseguradores, amb l'al·legació que la causa de l'accident estava en la presència de boira i poca neu a les pistes, és a dir, que l'estació hauria d'haver estat tancada. L'AP va absoldre els demandats amb l'argument que no calia tancar l'estació i que l'actor hauria d'haver ajustat les seves evolucions a les circumstàncies del moment de la pràctica de l'esquí, a més d'haver demandat l'esquiador que el va escometre.

També en el cas resolt per l'AP d'Oscà, en sentència de 1.4.1996, l'actor perseguia la condemna de l'estació d'esquí pels danys soferts com a conseqüència de l'investida que patí per part d'un altre esquiador mentre pujava per un telesquí. L'AP considerà que aquí no hi hagué negligència de l'estació, que no tenia l'obligació de tancar tota la zona del recorregut del telesquí, i sí de l'altre esquiador que no va aturar-se a socórrer la víctima i identificar-se. També hi hagué desestimació de la demanda en el cas resolt per sentència de 10.3.1999 de l'AP de Lleida: un cop més la demanda s'adreçava només contra l'estació i la seva asseguradora.

En cinc dels casos ressenyats, però, sí que es demanda l'esquiador que va envestir l'actor amb condemna en tres d'ells. En el cas resolt per la sentència de l'AP d'Oscà de 25.10.1999 el demandat va envestir l'actor quan pujava per un telesquí, i l'AP el feu responsable dels danys patits per no haver sabut controlar els seus moviments i no ajustar la velocitat a la dificultat de la pista, absolut a l'estació de Candanchú. També l'AP de Girona, en sentència de 11.7.2002, condemnà a indemnitzar 9.826,31 € un esquiador per haver-ne envestit un altre causant-li lesions. El demandat accedí a gran velocitat pel lateral d'una pista provinent d'una zona de neu verge fora pista. Amb tot, i per reduir la indemnització, l'AP aprecia compensació de culpes pel fet que l'esquiador lesionat esquiava per una zona de dificultat superior a la que corresponia al seu nivell. L'AP de La Rioja, en sentència de 19.10.2001, condemnà a pagar 53.047,41 € a l'esquiador que n'investí un altre que estava fent cua per pujar al telesquí. L'AP rebutjà l'argument de la defensa que atès que l'esquí és un esport de risc, que s'assumeix pels practicants, és improcedent condemnar els que el practiquen pels danys causats als altres. Segons l'AP aquí era clar que el demandat es comportà de manera negligent. En canvi, l'AP d'Alacant, en sentència

de 11.3.1999, no imposà responsabilitat a la demandada per haver causat lesions a l'actora en caure damunt seu tot relliscant per la pista. Igualment, l'AP de Granada desestimà, en sentència de 17.6.2003, la pretensió d'indemnització de l'actora per les lesions patides en topar amb el demandat. Per l'AP en aquests casos cal donar complida prova dels fets i l'actora era qui tenia la càrrega de provar la conducta incorrecta de la demandada. En el dubte calia presumir el comportament correcte d'ambdós esquiadors i el fortuït del cas, atès que només es disposava de la prova testifical dels implicats en la topada.

Cal esmentar, a més, la sentència de 20.3.2001 de l'AP de Barcelona que no aprecia responsabilitat de l'estació de La Molina pels danys patits per l'actora en ser escomesa per un trineu quan passejava prop de l'estació.

5. Caigudes d'esquiadors tots sols

Quan els danys s'han produït per una caiguda de l'esquiador sense topar amb cap altra persona ni objecte, la demanda dels actors es fonamenta en la negligència de l'estació en el manteniment de les pistes, especialment per obrir-les en circumstàncies de perill, és a dir, per un estat de l'estació no prou adient per a la pràctica de l'esquí. Ja sigui per l'existència de pedres, boira, glaç o poca neu, els actors imputen a l'estació d'esquí la responsabilitat pels danys patits com a conseqüència de la seva caiguda, per la creació d'una situació de perill o de risc.

L'argument que les estacions són entitats que gestionen i exploten les pistes -la muntanya- amb ànim de lucre també trasllueix de la jurisprudència: els actors volen fer pagar els accidents a qui obté un benefici econòmic de l'activitat esportiva de risc (vegeu sobre aquesta qüestió Pablo Salvador Coderch / Juan Antonio Ruiz García, *Risc, responsabilitat objectiva i negligència*, a InDret 2/2002).

En aquests casos, la jurisprudència no ha apreciat generalment negligència de les estacions d'esquí pel manteniment de les pistes o per no haver-les tancat i ha entès que la caiguda de l'esquiador s'ha donat per manca de perícia o per una fatalitat i només ell n'ha d'assumir les conseqüències.

En el cas resolt per la sentència de l'AP de Granada de 27.6.2001 l'actor va relliscar i caure en una zona de neu dura d'una pista vermella en treure's els esquís per voler ajudar un altre company que havia caigut. L'AP va considerar que no hi hagué cap negligència per part de l'estació de Sierra Nevada i sí de l'actor que va desprendre's dels esquís en una zona glaçada. L'AP d'Osca, en sentència de 18.2.1997, va absoldre l'estació de Candanchú de responsabilitat pels danys patits per la caiguda de l'actor esquiador per una pista negra. L'AP considerà que l'actor havia assumit el risc de la caiguda i els danys consegüents i més si tenim en compte que es tractava d'un esquiador expert. No es pot imposar la responsabilitat al·legant que l'estació havia de posar xarxes protectores al llarg dels marges de tota la pista. De la mateixa manera, l'AP d'Osca, en sentència de 18.2.2002, entengué que l'estació de Candanchú no podia tancar la muntanya. L'actor caigué per un pendent fora pista, en sortir-ne, i va topar contra unes roques. Igualment passà en el cas resolt per l'AP d'Osca, en sentència de 25.5.1996, l'actor impactà contra unes pedres en caure mentre esquiava i l'AP va absoldre l'estació d'esquí perquè no aprecia cap mena de negligència per part seva i sí assumpció d'aquest risc per l'esquiador, tot afirmant la impossibilitat de tancar la muntanya.

En dos casos amb resultat fatal de mort tampoc les Audiències Provincials no han apreciat responsabilitat de l'estació. Així, l'AP de Madrid, en sentència de 22.12.2001, no condemnà l'estació de Valdesquí per la mort d'un esquiador en caure i impactar amb unes roques. En el cas, l'esquiador baixava per les pistes a gran velocitat i entrà en una zona de separació entre pistes amb neu no trepitjada on els esquís es travaren i ocasionaren que sortís volant i topés amb unes roques que eren fora pista. La pista estava delimitada per uns pals de senyalització però sense que impedissin l'accés a la zona fora pista, sense que hi hagués xarxes ni barreres de protecció. L'AP entengué que la muntanya no es pot tancar i que el normal és que hi hagi arbres o pedres a les zones fora pista, fet que no pot originar responsabilitat pel cas d'un accident. Cinc anys enrere, l'AP de Girona, en sentència de 2.2.1996, en què resolgué el cas d'una noia que va perdre la vida mentre esquiava a l'estació d'esquí de Vallter el 20.12.1992, no trobà motius per condemnar l'estació. L'AP considerà aquí que no hi havia cap prova que desmentís que el resultat mortal fou conseqüència d'una caiguda fortuïta, amb conseqüències fatals, no imputable al manteniment de les pistes per part de l'estació, i per això desestimà la demanda dels pares de la jove esquiadora morta.

Amb tot, en tres ocasions les Audiències Provincials han entès que sí que hi ha hagut negligència per part de les estacions d'esquí en el condicionament de les pistes i responsabilitat pels danys patits per la caiguda.

Així, l'AP de Cantàbria, en sentència de 19.1.2000, va entendre que hi havia responsabilitat de l'estació Brañaveja-Alto Campoo pels danys patits per l'actor en caure per un barranc proper a una pista. L'AP de Granada, en sentència de 16.2.1999, de manera força particular, també entengué que calia condemnar l'estació de Sierra Nevada a indemnitzar un esquiador que va perdre un ronyó com a conseqüència del cop patit en una caiguda mentre esquiava. L'actor va al·legar l'existència de males condicions a les pistes, amb neu dura-primavera. L'AP no constatà directament negligència de l'estació però atès que l'actor havia patit unes conseqüències tant greus calia deduir que va topar amb algun objecte cantellut que era a les pistes. S'aprecià concurrència de culpes en un 40% de l'empresa i un 60% per part de l'esquiador. La mateixa AP de Granada, en sentència de 10.5.2003, condemnà el conductor d'una màquina per trepitjar neu, l'estació de Sierra Nevada i la seva asseguradora a indemnitzar solidàriament amb 10.758 € a una menor de 17 anys que va topar amb la màquina estacionada incorrectament al marge d'una pista. La noia va relliscar en saltar practicant l'snowboard. Es donà la circumstància que no havia adquirit forfait i que practicava l'esport de manera incorrecta, en un lloc no adient, per això el tribunal aprecia concurs de culpes i, en equitat, resolgué per concedir només la meitat de la indemnització sol·licitada.

D'entre les caigudes dels esquiadors també podem incloure els danys patits per relliscades abans d'accedir a les pistes.

Així, en el cas resolt per la sentència de 26.3.2003, l'AP de Lleida condemnà l'estació d'Espot a pagar 8.796 € a l'actora pels danys patits en relliscar pel gel present a un dels camins d'accés a l'estació, un cop ja havia comprat el forfait. L'Audiència aprecia compensació de culpes, imputant-ne el 25% a la víctima, pel fet que l'esquí sempre implica una assumpció de risc. Per l'Audiència, l'estació és responsable del manteniment dels accessos i els ha d'adequar a la climatologia, per això entén que hauria d'haver tirat sal al camí per evitar la presència de gel. En un cas vinculat també als accessos a pistes, l'AP d'Osca, en sentència de 18.2.2003, desestimà per temerària una demanda en què es reclamaven danys soferts a un vehicle en l'aparcament de l'estació d'Astún. Pels actors, els danys eren imputables al fort vent i retreien a l'estació que hauria d'haver tancat els accessos, però el Tribunal entengué que la demanda no tenia cap fonament, perquè llavors caldria haver tancat tot el Pirineu o bé la província d'Osca i, a més, era pràcticament segur que els danys derivaven d'un acte de gamberrisme.

6. Els plets penals

En la primera edició d'aquesta guia d'InDret assenyalàvem que als repertoris de jurisprudència no constava cap sentència en què hi hagués una condemna penal per accident d'esquí i donàvem raó de les deu sentències absolutòries des de l'any 1996. De la nova jurisprudència destaca l'existència d'un bon nombre de resolucions penals, sentències i interlocutòries, relatives a accidents d'esquí i, fins i tot, amb condemna penal en un dues ocasions.

Dels casos civils estudiats es desprèn sovint l'existència d'un procediment penal previ acabat amb absolució o, majoritàriament, amb l'arxivament de diligències. De les noves dades dels repertoris sorprèn el nombre d'interlocutòries d'Audiències Provincials en què es resol sobre l'arxivament de diligències portada a terme pels Jutjats d'Instrucció. Dels set casos que consten, en tres la interlocutòria de l'Audiència Provincial confirma la decisió del Jutjat, mentre que en quatre es revoca amb l'ordre d'esbrinar més exhaustivament si els fets que van donar lloc a l'accident a les pistes poden arribar a ser constitutius de delictes o falta.

Pel que fa als nou casos resolts amb sentència penal, cal dir que no s'aprecien diferències substancial en la gravetat de les lesions patides ni en el tipus d'accidents. La tipologia dels accidents objecte dels plets és la mateixa que la proposada per a la jurisdicció civil i els denunciats són també d'altres esquiadors o bé responsables de l'estació en què passà l'accident, tant directors de les pistes, operaris de remuntadors o, fins i tot, monitors.

Les dues condemnes penals provenen de l'Audiència Provincial d'Osca i es donaren en casos de **topada entre esquiadors**. La regla que l'esquiador que baixa o que accedeix a una altra pista ha de tenir cura de no topiar amb els que són a la part baixa de la pista s'aplica amb especial rigor a les sentències de 14.4.2003 i 16.7.2002 fins al punt de portar a la condemna penal per una falta de lesions. En la primera de les sentències, l'AP d'Osca confirmà la del Jutjat que aprecià imprudència del denunciat per investir el denunciat, que estava aturat al marge de la pista, en baixar fent snowboard a l'estació de Cerler. Per l'AP es desprèn dels fets que el denunciat no va actuar de manera diligent perquè havia de tenir cura dels altres usuaris de l'estació i evitar causar-los lesions. La condemna a l'esquiador denunciat fou com a autor penalment responsable d'una falta de lesions per imprudència lleu a la pena de 20 dies de durada, a raó de 6 € diaris, amb l'obligació d'indemnitzar civilment el denunciat amb 11.594,01 €. L'AP confirmà també l'absolució de l'estació de Cerler com a responsable civil subsidiari. Uns mesos abans, en la segona sentència, l'Audiència també condemnà l'esquiador que investí una menor de 7 anys per una falta de lesions per imprudència simple a una pena de multa de 30 dies, amb una quota diària de sis euros. El denunciat baixava a gran velocitat per un lloc de poca visibilitat de manera que no podia reaccionar per evitar les topades amb d'altres esquiadors. La nena de 7 anys patí trencament de la clavícula i paràlisi d'un braç amb seqüeles permanents. La condemna per responsabilitat civil fou de 138.077 € que cobriren les asseguradores del denunciat. De manera diferent, l'AP de Girona, en sentència de 6.9.2002, absolgué penalment a una monitora de La Molina pels danys patits per una esquiadora experta en topiar totes dues baixant per les pistes. Per l'Audiència el fet que ambdues esquiadores fossin expertes, que el dia fos clar i que la neu estigués en perfectes condicions impedia inferir cap imprudència en la monitora causant de la topada i les consegüents lesions.

Quan l'accident s'ha produït pel xoc amb pals de senyalització i instal·lacions que són a les pistes, en l'ús d'un remuntador o bé l'esquiador ha caigut tot sol la denuncia s'adreça contra

responsables o operaris de les estacions i no consta cap condemna penal. En aquests casos, si les condemnes es repetissin contra les mateixes persones, atesa la seva professionalitat, les conseqüències penals serien molt més greus que les que implica una condemna aïllada a un particular.

Així, l'AP de Segòvia, amb sentència de 14.4.2003, va absoldre el director i el cap de pistes de l'estació de Navacerrada per les lesions patides per un monitor en topat amb el piló d'un telesquí d'una pista que feia cinc anys que estava tancada i no preparada per a la pràctica de l'esquí. L'AP entengué que no hi hagué cap acció o omissió imprudent que determinés el resultat danyós perquè el monitor va accedir a la pista saltant una xarxa que la tancava i en barrava l'accés. La lesió impedia el monitor de l'estació seguir exercint la seva professió habitual en el futur. Igualment, l'AP de Girona, en sentència de 17.7.2002, absolgué el responsable de Masella per les lesions patides pel denunciante en impactar contra les proteccions laterals d'una pista. L'esquiador lesionat imputava imprudència lleu al responsable de l'estació perquè la protecció estava constituïda per unes bigues tallants sense protecció, fet que li ocasionà seccionament dels bessons d'una cama en relliscar fortuïtament a les pistes i anar-hi a topat. Finalment, l'AP de Granada, en sentència de 3.4.2003, no condemnà el director de les pistes de Sierra Nevada per les lesions greus sofertes pels tres denunciants en impactar contra un pal de senyalització del nivell de la neu tot lliscant per un pendent proper a les pistes amb un trineu llogat. Per l'AP és evident que el fet que tots tres denunciants muntessin alhora dalt del trineu és un supòsit clar d'imperícia seva.

El cas resolt per l'AP de Girona, amb sentència absolutòria de 3.12.2002 en judici de faltes, posa de relleu la poca oportunitat dels denunciants en voler aconseguir una condemna penal per **accident causat per l'ús d'un remuntador mecànic**. El supòsit de fet és especialment dramàtic atesa l'edat del lesionat, per la seva poca capacitat de reacció, i les lesions patides. En el cas, un menor de set anys pujava amb una amiga de tretze en telecadira i el monitor responsable pujava a la cadira immediatament posterior. En arribar a l'estació intermèdia del telecadira ambdós menors hagueren de baixar atesa la poca neu, però un cordó de l'anorac del nen de set anys quedà enganxat a la cadira sense que aquest pogués baixar. L'operari responsable parà la cadira en sentir cridar el nen i veure'l enganxat però, atès que no es pot frenar en sec, això no evità que quedés penjant de la cadira per l'esmentat cordó i finalment caigués d'una alçada de quatre metres. En el cas es posen una altra vegada de relleu els problemes i lesions que sovint originen la manca de neu i les baixades forçoses a estacions intermèdies de telecadires. El denunciante, pare del menor, al·legava l'oportunitat de posar xarxes per evitar aquest tipus d'accidents i, per això, la negligència de l'encarregat de les pistes. També el pare denunciante imputava negligència als responsables de l'estació per haver permès que el menor fes ús de les instal·lacions sense anar acompanyat d'un adult. El cas també evidencia la problemàtica que pot generar la pràctica de l'esquí per part de menors no acompanyats i les conseqüències lesives en què es poden veure implicats. Amb tot, l'AP considerarà que no s'apreciava cap negligència de l'operari responsable del remuntador ni del representant legal de l'estació.

En darrer terme, cal esmentar la sentència de 7.10.2002 de l'AP de Granada que va confirmar la sentència absolutòria del jutjat per un delictes de lesions per imprudència, en un cas d'un greu accident amb resultat de tetraplègia per la **caiguda d'un esquiador tot sol**. En el cas, concorrien circumstàncies complexes, en la mesura que es tractava d'una esquiadora experta que junt amb d'altres esquiadors, proveïts de forfait, van contractar una monitora a Sierra Nevada per practicar l'esquí fora pista, on van accedir saltant els cordons de delimitació de les pistes. L'esquiadora va relliscar en una zona en què hi havia una placa de gel fet que va ocasionar que caigués per un talús i impactés amb el terra produint-li greus lesions medul·lars amb resultat de tetraplègia. L'AP entengué que no es podia condemnar ni la monitora ni el cap de pistes de l'estació per les greus conseqüències de l'accident.

Cal destacar que en la majoria d'aquests casos les Audiències Provincials apunten la possibilitat d'iniciar un plet civil i la més que probable qualificació de l'accident com imputable a culpa civil en lloc de culpa penal, amb arguments de presumpció d'innocència, inversió de càrrega de la prova del dret penal i d'*ultima ratio* del dret penal.

7. L'assegurança de responsabilitat civil

En la primera edició d'aquesta guia destacàvem, pel que fa als subjectes dels plets, les poques condemnes a companyies d'assegurances dels vint-i-nou casos ressenyats. De fet, les companyies asseguradores només havien estat demandades en setze casos dels vint-i-nou amb condemna només en sis. Per aquesta segona edició, en canvi, les asseguradores són demandades en dotze dels catorze nous casos civils i condemnades en un total de set. Dels casos ressenyats en destaquen especialment cinc en què la qüestió principal a resoldre és la vinculada a la responsabilitat de les companyies asseguradores, i és pot ben pensar que si el demandat no hagués tingut subscripta una pòlissa la reclamació no hagués arribat als tribunals.

Els temes tractats, en aquests cinc casos, fan referència a l'abast de la cobertura de l'assegurança als accidents d'esquí quan la pòlissa és de les anomenades multirisc-llar, quan el perjudicat és un monitor professional, els límits de l'específica assegurança per accidents d'esquí i també sobre la cobertura de l'assegurança pels accidents en un viatge organitzat o en una sortida escolar.

En la sentència, ja ressenyada, de l'AP de Cantàbria de 22.1.2003 la companyia asseguradora condemnada solidàriament a indemnitzar l'esquiador lesionat amb 40.946,16 € oposava que el demandat no havia subscrit el contracte d'assegurança i que aquesta no cobria els riscos de responsabilitat civil. L'esposa del demandat havia subscrit amb la companyia Caser un **pòlissa multirisc-llar** que acostuma a incloure una cobertura de 150.000 € per una anomenada "responsabilitat civil familiar", tot i que sovint com a cobertura complementària o opcional. Per l'AP és clar que el cas de lesions causades en la pràctica esportiva com a aficionat entra dins el risc assegurat per responsabilitat civil i desestima totes les excepcions a la cobertura al·legades per la companyia, com sol ser habitual en la jurisprudència. També l'AP de Granada, en sentència de 2.11.2002, desestimà les al·legacions de la companyia demandada, Seguros Aegón, i estengué la cobertura de l'assegurança a la invalidesa permanent total de l'esquiador per una lesió consistent en pèrdua funcional total del genoll amb un import de 961,62 €. En el cas, l'esquiador era monitor d'esquí i la Sociedad Deportiva Española Andaluza de Esquí contractà una assegurança per cobrir els danys que pogués patir i, per això, era irrellevant que el treballador no hagués subscrit personalment la pòlissa ni la lesió derivés del que la companyia assenyalava com una "peril·losa activitat".

L'AP de Guipúscoa, en sentència de 9.9.2002, resolgué un cas relatiu a l'**assegurança específica per accidents d'esquí**. En el cas, l'esquiador demandat i la companyia Hannover Internacional havien estat condemnats solidàriament, en un plet anterior, a indemnitzar amb 22.215,49 € l'esquiadora amb què va topar i a qui va causar varies lesions. Atès que l'assegurança específica per accidents d'esquí contractada només cobria una indemnització limitada a 6.000 € la companyia reclamava en aquest segon plet a l'assegurat la quantitat de més a què fou condemnada en concepte d'acció de repetició. L'AP, amb correcció, desestimà la demanda argumentant que aquest límit no va ser al·legat en el primer plet per la companyia i que l'acció de repetició té com a fonament el dol de l'assegurat. Com a molt, la companyia

podia haver al·legat una pretensió per pagament de l'indegut però l'acció de repetició era clarament improcedent.

En el cas resolt per l'AP de Balears, amb sentència de 5.7.2002, el contracte d'assegurança era un **pòlissa col·lectiva contractada amb una agència de viatges** per un viatge organitzat a l'estació de Soldeu a Andorra. La demandada havia causat lesions a l'actora amb trencament de lligaments al genoll en envestir-la per una pista verda. La companyia demandada al·legava que els membres del grup no podien estar assegurats entre ells pels danys que recíprocament es causessin i que la pòlissa era genèrica de responsabilitat civil pels danys causats pels clients de l'agència però que en això no es comprenia la pràctica esportiva de l'esquí, quan aquest era precisament l'objecte del viatge. L'Audiència confirmà la sentència del Jutjat i condemnà la Compañía Europea de Seguros solidàriament a pagar els 31.567,47 € d'indemnització.

Per últim, la sentència de 10.5.2002, de l'AP de Càceres, ens posa de relleu l'extensió de l'**assegurança escolar** a les lesions patides pels alumnes en sortides dels col·legis a la neu, una altra de les activitats col·lectives de pràctica organitzada de l'esquí. En el cas, alumnes d'una escola de Malpartida de Càceres havien anat a fer una estada a l'estació de Panticosa i un dels alumnes patí un accident causant-li lesions. L'AP confirmà la decisió del Jutjat a condemnar la companyia Aegón a pagar 73.711,05 € a l'escola actora per la indemnització que aquesta prèviament havia abonat als pares de l'alumne. Per l'AP és clar que les anades a la neu entren dins la cobertura dels actes o omissions culposos o negligents dels treballadors de l'escola en l'exercici propi de les seves funcions i no admeté l'argument de l'asseguradora que l'accident es produí fora de l'escola i al marge de les activitats escolars.

Aquests darrers tres casos evidencien que l'assegurança permet desplaçar la decisió del cas a un tribunal diferent del lloc de producció de l'accident. A Catalunya la pràctica de l'esquí, amb les seves lesions, té un clar component supraestatal: dels 866 km de pistes de tot l'Estat, a Catalunya n'hi ha 400 als quals cal afegir un domini esquiable similar entre els 286 km de pistes d'Andorra i els prop de 200 km de les estacions dels departament francès dels Pirineus Orientals (Alta Cerdanya i Capcir) que són destí habitual dels esquiadors catalans i, cal suposar, també dels seus accidents.

8. Taula de sentències citades

Tribunal Suprem

Sala i data	Repertori	Magistrat Ponent	Parts	Fets i decisió
Civil, 26.6.2001	RAJ 5082	Antonio Romero Lorenzo	Francisco Javier C. L. contra Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (La Molina).	Xoc amb caseta de ventilació a les pistes. Condemna a 46.585,04 €.
Civil 18.3.1999	RAJ 1658	Alfonso Barcalá Trillo-Figueroa	José Javier V. C. contra ETUKSA - Candachú.	Xoc amb caseta de transformadors de corrent. Desestimació.
Civil 27.4.1998	RAJ 3262	Antonio Gullón Ballesteros	Clemente L. T. contra Mapfre Norte i Estación Invernal del Valle de Astún (EIVASA).	Xoc amb pal. Desestimació.
Civil 21.11.1996	RAJ 9195	Alfonso Villagómez Rodil	María-Luisa P. C. contra Formigal S.A. y Caser S.A.	Caiguda en pujar al telecadira. Desestimació.
Civil 20.3.1996	RAJ 224	Antonio Gullón Ballesteros	Antonio A. R. contra Centros Turísticos S.A. (Sierra Nevada).	Xoc amb pal. Desestimació.

Audiències Provincials. Sala Civil

Audiència Provincial, secció i data	Repertori	Magistrat Ponent	Parts	Fets i decisió
AP Granada Secció 3a, 10.5.2003	JUR 229070	Carlos José de Valdivia y Pizcueta	Juan i Emilia c. Carlos Maria, Cetursa i Banco Vitalicio de España.	Xoc amb màquina a les pistes. Condemna solidària a 10.759,12 €.
AP Barcelona, Secció 11a, 2.4.2003	JUR 245417	José Antonio Ballester Llopis	Manuel contra Luis Andrés i Estrella de Seguros.	Lesions en baixar de telecadira. Condemna solidària a 96.773 €.
AP Lleida, Secció 2a,	JUR 110535	Albert Montell	Elisa contra Esport Esquí.	Relliscada en un camí d'accés a

26.3.2003		Garcia		l'estació. Condemna a 8.796 €.
AP Osca, Secció única, 18.2.2003	JUR 85033	Gonzalo Gutiérrez Celma	Luis contra Estación Invernal de Astún i Banco Vitalicio de España.	Danys en vehicle a l'aparcament de l'estació. Desestimació.
AP Cantàbria Secció 1a, 22.1.2003	JUR 147892	María Rivas Díaz de Antoñana	Valentín contra Carlos Daniel i Caja de Seguros Reunidos.	Topada entre esquiadors. Condemna solidària a 40.946,16 €.
AP Granada, Secció 4a, 2.11.2002	JUR 2003/99793	José Maldonado Martínez	Esteban contra Seguros Aegón.	Lesions invalidants de monitor. Abast de l'assegurança. Condemna a 961,62 €.
AP Guipúscoa, Secció 3a, 9.9.2002	JUR 95185	M. Luisa Vidal Gracia	Hannover Internacional contra Raúl.	Abast de l'assegurança. Condemna companyia a 22.215,49 €.
AP Girona, Secció 2a, 11.7.2002	AC 1642	José Isidro Rey Huidobro	Carlos contra Segio Cristina , Vallter 2000 SA i Aurora Seguros.	Topada entre esquiadors. Condemna a l'esquiador a 9.826,31 €.
AP Balears, Secció 5a, 5.7.2002	JUR 243522	Mateo L. Ramón Homar	Sagrario contra Amaia i Compañía Europea de Seguros.	Topada entre esquiadors de viatge organitzat a Soldeu. Condemna solidària a 31.567,47 €.
AP Granada, Sección 3a, 17.6.2002	JUR 202401	José María Jiménez Burkhardt	María Jesús contra Jesús, Axa Aurora Ibérica i Escuela Española de Esquí.	Topada entre esquiadors. Desestimació.
AP Cáceres, Secció 2a, 10.5.2002	JUR 187840	Jacinto Riera Mateos	Ceder SL contra Aegón Seguros.	Accident de menor en viatge escolar. Condemna asseguradora a 7.711,05 €.
AP Granada, Secció 3a, 6.3.2002	JUR 127493	Antonio Gallo Erena	Fernando Javier contra Cetursa SA i Banco Vitalicio de España.	Lesions per topada amb pal senyalització. Desestimació.

AP Lleida, Secció 2a, 18.4.2002	AC 8000	Albert Montell García	José Aurelio C. P. contra Baqueira Beret SA i Cia. de Seguros Catalana Occidente.	Xoc amb pal. Condemna a 7.061,89 €.
AP Osca, Secció única, 18.2.2002	AC 793	José Tomás García Castillo	Sergio R. M. contra ETUKSA- Candanchú i Compañía Aseguradora Grupo Vitalicio.	Xoc amb pal i caiguda per barranc. Desestimació.
AP Madrid Secció 20a., 22.12.2001	JUR 2002/120424	Ramón Fernando Rodríguez Jackson	Agustina contra Estación Alpina de Cotos i Seguros Catalana Occidente.	Mort per caiguda i impacte amb pedres. Desestimació.
AP Osca, Secció única, 6.11.2001	AC 2002/829	Gonzalo Gutiérrez Celma	Isabel B. J. contra Fomento y Desarrollo del Valle de Benasque (Cerler) i Mapfre Industrial.	Xoc amb pal. Desestimació.
AP Ourense, Secció 2a, 29.10.2001	JUR 332815	Abel Carvajales Santa Eufemia	Ma. de los Ángeles S. P. contra Meis Estación de Invierno de Manzaneda i Aseguradora Banco Vitalicio.	Xoc amb pal. Condemna solidaria a pagar 6.866,56 €.
AP La Rioja Secció única, 19.10.2001	JUR 2002/16422	José Félix Mota Bello	Iovana contra Ignacio.	Xoc entre esquiadors. Condemna a 53.047,41 €.
AP Osca, Secció única, 26.9.2001	JUR 292192	José Tomás García Castillo	Teresa S. C. contra Estación Invernal del Valle de Astún S.A. (EIVAS) i Grupo Vitalicio Seguros.	Caiguda en Half- pipe. Condemna solidaria a pagar 24.065,32 €.
AP Granada, Secció 4a, 27.6.2001	JUR 249983	Juan Francisco Ruiz-Rico Ruiz	Jaime S. P. contra Cetursa Sierra Nevada S.A.	Caiguda a la neu. Desestimació.
AP Osca, Secció única, 5.4.2001	AC 2063	Gonzalo Gutiérrez Celma	María Concepción G. U. contra Miguel L. P., Winterthur i Explotaciones Turísticas de Candanchú S.A. (ETUCSA).	Xoc amb pistes de l'estació. Desestimació.
AP Barcelona, Secció 4a, 20.3.2001	JUR 170530	Vicente Conca Pérez	Núria P. R. contra Ferrocarrils de la Generalitat Catalunya (La Molina).	Vianant envestit per un trineu fora de les pistes. Desestimació.
AP Caceres,	ED 68603	Ma. Rosario	D. Marciano i Dña. Emilia	Accident per

Secció 2a, 12.9.2000		Estefani López	contra Centro Educativo I. i Centro P.	caiguda esquiant. Condemna, quantia a determinar en execució de sentencia
AP Granada, Secció 4a, 1.3.2000	AC 3806	Moisés Lazuen Alcón	Ma. Jesús contra Cetursa Sierra Nevada, SA.	Xoc amb pal. Condemna a 5.471,07 €.
AP Cantàbria, Secció 2a, 19.1.2000	ED 9545	Miguel Fernández Díez	Eduardo contra Sociedad Regional C. S.A. (Brañavieja), i Seguros H., S.A.	Lesions per caiguda per barranc. Condemna solidaria a pagar 10.758, 11 €.
AP Girona, Secció 2a, 2.12.1999	AC 2267	José Isidro Rey Huidobro	Carmen E. R. contra Telesquíes de la Tossa d'Alp, Das i Urús, S.A. (Masella) i Assicurazioni Generali.	Xoc amb pal. Condemna solidaria a pagar 6.605,12 €.
AP Osca, Secció única, 25.10.1999	AC 6363	Gonzalo Gutiérrez Celma	Carlos del P. S. contra Gonzalo P. G., Mutualidad General Deportiva, Explotaciones Turísticas de Candanchú, S.A. i AGF Unión y el Fénix, Seguros y Reaseguros.	Topada entre dos esquiadors. Condemna a Gonzalo P. G. a 29.606,28 €, dels quals 6.010,12 € solidariament a Mutualidad S.A. General Deportiva (límit de cobertura).
AP Osca, Secció única, 8.7.1999	AC 1583	Antonio Angós Ullate	Juan José S. B. contra Explotaciones Turísticas de Candanchú, S.A. (ETUKSA), Winterthur Seguros Generales, S.A. i AGF Unión y el Fénix, Seguros y Reaseguros, S.A.	Xoc entre dos esquiadors. Desestimació.
AP Barcelona, Secció 16a, 27.7.1999	ED 30189	Jordi Seguí Puntas	D. José contra Seguros C., S.A.	Danys patits en baixar del telecadira a l'estació de Soldeu. Desestimació.
AP Alacant, Secció 5a,	AC 4898	Andrés Sánchez-	Daniel Francisco L. B. contra Ma. Teresa D. A.,	Xoc entre dos esquiadors.

11.3.1999		Medina y Medina	Seguros Grupo Innovac, UAP Ibérica, SA i CAP-ARAG Compañía Internacional de Seguros y Reaseguros, SA i Agencia de Viajes Vora Rui, SA.	Desestimació.
AP Lleida, Secció 2a, 10.3.1999	AC 698	Mónica Céspedes Cano	Marie Françoise D. contra Baqueira Beret i Catalana Occidente SA.	Xoc entre esquiadors. Desestimació.
AP Granada, Secció 3a, 16.2.1999	AC 3827	Domingo Bravo Gutiérrez	Francisco Javier G. M. contra Cetursa Sierra Nevada, SA.	Caiguda d'esquiador tot sol. Condemna a 1.6828,33 €.
AP Osca, Secció única, 16.9.1998	ED 27652	Antonio Angós Ullate	Fernanda contra Fomento y Desarrollo del Valle de Benasque (Cerler).	Caiguda en baixar d'un telecadira. Desestimació.
AP Cantàbria, Secció 3a, 10.12.1997	AC 2409	Agustín Alonso Roca	Silvia G. R. contra Sociedad Provincial Cántabra de Promoción Turística (Cantur) S.A. (Brañavieja-Alto Campoo).	Caiguda d'un telesquí. Condemna a pagar 13.053,98 €.
AP Osca, Secció única, 18.2.1997	AC 355	Ángel Iribas Genua	Alberto M. I. contra ETUKSA (Candanchú) i Winterthur Seguros, S.A.	Caiguda d'esquiador tot sol. Desestimació.
AP Osca, Secció única, 25.5.1996	ED13065	Santiago Serena Puig	Sense dades de les parts.	Topada d'esquiador amb roques. Desestimació.
AP Osca, Secció única, 1.4.1996	ED 12916	Santiago Serena Puig	Sense dades de les parts.	Xoc entre esquiadors. Desestimació.
AP Girona, Secció 2a, 2.2.1996	AC 440	José Isidro Rey Huidobro	Francisco F. G. i Julia P. G. contra Vallter, SA.	Mort per caiguda de l'esquiador tot sol. Desestimació.

Audiències Provincials. Sala Penal

Audiència Provincial, secció i data	Repertori	Magistrat Ponent	Parts	Fets i decisió
AP Girona Secció 3a 23.1.2003	JUR 128160	Fátima Ramírez Souto	Leonardo contra representant legal de La Molina.	Topada amb canó de neu. Absolució.
AP Osca, Secció única, 25.4.2003	JUR 143471	Antonio Angós Ullate	Domingo contra Luis Miguel i Fomento y Desarrollo del Valle de Benasque (Cerler).	Esquiador d'snowbord envesteix un altre esquiador. Condemna penal i civil a 11.594 €.
AP Segòvia, Secció única, 14.4.2003	JUR 188498	M. José Villalain Ruiz	Jorge contra José Ignacio i Juan Luis i Deporte y Montaña Comunidad de Madrid i Seguros Catalana Occidente.	Lesions per topada amb piona de telesquí. Absolució.
AP Granada, Secció 1a, 3.4.2003	JUR 200102	Carlos Rodríguez Valverde	Pedro Enrique contra Rodrigo, Fernando i Cetursa Sierra Nevada SA i Banco Vitalicio de España.	Xoc de tres persones en un trineu amb pal. Absolució
AP Girona Sección 3a, 3.12.2002	JUR 2003/64201	Miguel Pérez Capella	Pare de menor contra operari, representant legal de l'estació i Winterthur i Ferrocarrils de la Generalitat (La Molina).	Caiguda de telecadira. Absolució.
AP Granada, Secció 2a, 7.10.2002	ARP 721	Eduardo Rodríguez Cano	María Luisa contra Cristina, Axa Aurora Seguros i Escuela Española de Esquí i Jesús, Banco Vitalicio i Cetursa Sierra Nevada.	Caiguda amb resultat de tetraplègia. Absolució.
AP Girona, Secció 3a, 6.9.2002	JUR 2003/22709	Miguel Pérez Capella	Teresa contra M. Ángeles.	Topada entre esquiadors a La Molina. Absolució.
AP Girona, Secció 3a, 17.7.2002	JUR 270922	Miguel Pérez Capella	Sergio contra representants legals de Telesquís de la Tossa d'Alp, Das i Urús (Masella) i Zurich Seguros.	Lesions en topar amb proteccions laterals a la pista. Absolució.
AP Osca, Secció única, 16.7.2002	JUR 227655	Antonio Angós Ullate	Francscio Javier i María Jesús contra Miguel Ángel i Mapfre, Assicurazioni	Lesions per topada a nena de 7 anys. Condemna penal i

			Generalli i Allianz.	civil a 138.077 €.
AP Osca, Secció única, 9.4.2002	JUR 153911	Gonzalo Gutiérrez Celma	Óscar A. S. contra Alberto C. R., Panticosa Turística S. A. i Cía Aseguradora Mapfre.	Lesions causades per caiguda durant classes d'esquí. Absolució.
AP Girona, Secció 3a, 13.12.2001	JUR 2002/67336	Joan Francesc Uría Martínez	Francesc V. P. contra Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (La Molina).	Lesions greus causades per caiguda a les pistes. Absolució.
AP Granada, Secció 2a, 31.10.2001	JUR 2002/34551	Eduardo Rodríguez Cano	Miguel G. G. contra Cía. Seguros Banco Vitalicio de España i Antonio M. C., Jorge San E. B. i Jesús B. M.	Caiguda i xoc amb roques amb resultat de mort. Absolució.
AP Osca, Secció única, 17.7.2001	JUR 261919	Santiago Serena Puig	José María M. L. i Rosario E. F. contra Josefa R. P. (alumne) i Cesar P. F. (monitor), i Seguros Vitalicio i Escuela Española de Esquí.	Lesions patides per topada durant classes d'esquí a Cerler. Absolució.
AP Osca, Secció única, 22.2.2001	JUR 126454	Santiago Serena Puig	José Ramón B. M. i Clínica Cisne Seguros S.A. contra Francisco B. T. i Miguel A. G. H., Explotaciones Turísticas de Candanchú, S.A. i Compañía de Seguros Banco Vitalicio de España.	Lesions patides per caiguda en pujar a un telecadira. Absolució.
AP Granada, Secció 1a, 6.2.2001	JUR 123716	Domingo Bravo Gutiérrez	José Miguel J. L. contra José Antonio G. A. (monitor).	Lesions greus patides per xoc entre esquiadors. Monitor provenint de pista ràpida envesteix a el denunciant que esquiava per pista lenta. Absolució.
AP Girona, Secció 3a, 21.1.2000	ARP 495	Adolfo García Morales	Enric S. A. i Ma. Carme B. F. contra Santiago C. S., Telesquíes de la Tossa d'Alp, Das i Urús i Eagle Star, Seguros Generales, S. A.	Accident amb resultat de mort a Masella. Absolució.
AP Granada, Secció 2a, 3.11.1999	ARP 3962	Eduardo Rodríguez Cano	Concepción R. T. contra Eduardo V. B., Jesús B. M., Banco Vitalicio de España i	Lesions greus patides per caiguda.

			Cetursa Sierra Nevada, S.A.	Absolució.
AP Osca, Secció única, 31.7.1996	ARP 909	Gonzalo Gutiérrez Celma	Fermín N. F. contra Eduardo R. O., Miguel L. P. i Santiago C. S.	Lesions patides per caiguda. Absolució.
AP Osca, Secció única, 13.5.1996	ARP 330	Gonzalo Gutiérrez Celma	No consta contra Eduardo R. O. i Santiago C. S.	Lesions patides per caiguda. Absolució.